

чоловіків і жінок. Для жінки головними ролями є сімейні (матері, господині, дружини), чоловіків натомість наділяють професійними ролями (чоловік повинен збудувати кар'єру, забезпечувати родину, обзаводитись соціальними контактами). Третя група гендерних стереотипів – це стандартизовані уявлення, що пов'язані з відмінностями у змісті праці – жіночої та чоловічої. Жінка зазвичай може розраховувати на ринку праці на посади у сфері виконавчої та обслуговуючої праці (в сфері освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, торгівлі). Тоді як чоловік може розраховувати на пристойну посаду у сфері інструментальної та творчої праці. Всі стереотипи тісно переплетені між собою, міцно закріпили свої позиції в суспільстві, мають вагомий вплив на нього і тому дуже важко піддається коригуванню.

Список використаних джерел:

1. Конституція України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1996, № 30, ст. 141.

3. Центр перспективних соціальних досліджень Міністерства праці та соціальної політики України та НАН України. Електронний ресурс. Режим доступу :[<http://cpsr.org.ua>].

4. Гендерні стереотипи та ставлення громадськості до гендерних проблем в українському суспільстві: колективна монографія ; під заг. ред. Ю. І.Саєнко / Проект розвитку ООН. К.: Центр соціальних експертиз Інституту соціології НАН України, 2007.144 с.

ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ВІДНОСНО ДІТЕЙ

Ніна СЕМІКОП, інспектор відділу ювенальної превенції Управління превентивної діяльності Головного управління Національної поліції в Одеській області, аспірант Одеського державного університету внутрішніх справ

За даними ООН в 2020 році у світі спостерігається зростання випадків домашнього насильства, в тому числі і щодо дітей. Почастішали випадки домашнього насильства і в Одеському регіоні. Так, за результатами статистичного аналізу та моніторингу заходів реагування Національної поліції України в Одеській області станом на 01.11.2020 року працівниками територіальних підрозділів поліції за ст. 173-2 КУпАП було складено 7472 адміністративних протоколи відносно дорослих та 27- відносно дітей. Усього з початку року до територіальних відділів поліції Одеської області надійшло 18139 повідомлень про факти домашнього насильства, в тому числі безпосередньо від дітей – 86, з них 53 – від дівчаток. Працівниками ювенальної превенції секторів превенції відділів поліції Одеської області

була виявлена 191 родина, де застосовується домашнє насильство та виховуються діти. В них домашнє насильство застосовувалось безпосередньо до дітей у 125 випадках (форми: 54 - фізична, 35 – психологічна, 8 - економічна, 28 - змішана).

За результатами опитування громадської думки з питань насильства стосовно дітей встановлено, що загалом хоча б одного із видів насильства в Україні зазнавали 65% дітей. Серед них 55% дівчат та 45% хлопців [1].

У зв'язку із все більшою актуалізацією проблеми домашнього насильства відносно дітей та з метою розробки шляхів і напрямків її подолання необхідно в першу чергу розуміти причини та наслідки домашнього насильства.

Серед причин та факторів, що призводять до вчинення домашнього насильства можна виокремити декілька найбільш поширених, але при цьому слід враховувати, що домашнє насильство має різні форми та прояви, а причини можуть бути як явно виявлені, так і приховані. Звертаючи також увагу на той факт, що кожна ситуація з домашнім насильством є індивідуальною можна виокремити такі основні причини: економічні, соціально-культурні, правові та психологічні.

До психологічних причин відносяться:

- відсутність навичок позитивної комунікації та невміння налагодити взаємовідносини в сім'ї;
- власне самоствердження та відсутність самореалізації в інших сферах життя;
- зловживання психоактивними речовинами тощо.

Серед економічних причин можна виокремити:

- економічну залежність від кривдника;
- низький рівень достатку в родині;
- складні життєві обставини тощо.

Правовими причинами є:

- недоліки законодавства;
- відсутність пропорційного правопорушенню покарання;
- проблеми доказування, зокрема щодо домашнього насильства психологічної форми;
- низький рівень правової свідомості населення тощо.

До соціально-культурних причин вчинення домашнього насильства можна віднести:

- відсутність батьківських навичок та як наслідок використання насильницьких методів виховання. Так, наприклад за даними анонімного анкетування батьків учнів шкіл м. Одеси лише 34,9% опитуваних обізнані про існування заборони застосування будь-яких форм насильства щодо дітей. При цьому на питання: «Чи вважаєте ви можливим застосування тілесних або інших принижуючих гідність дитини покарань батьками з метою виховання?» 30,9% опитуваних відповіли: «в залежності від провини дитини і за умови відсутності ушкоджень», 21,3% - «так, це нормальне явище, якщо

діти неслухняні», 20,9% - «так, бо так виховували і мене батьки», і лише 26,9% відповіли: «категорично ні» [2];

- стереотипні ролі або моделі поведінки. Дорослі часто переносять у власну сім'ю попередній негативний чи позитивний досвід проживання в родині власних батьків. Образ батька чи матері, які займали домінуючу позицію в родині та певним чином спонукали або примушували інших членів сім'ї діяти тим чи іншим чином в подальшому проектується на власну родину;

- гендерні стереотипи поширені в суспільстві, зокрема непропорційний розподіл обов'язків в родині, перекладання більшої кількості хатніх обов'язків та обов'язків по вихованню дітей на жінку, що призводить до її виснаження та сімейних конфліктів на побутовому ґрунті;

- суспільна толерантність до домашнього насильства.

Поза тим з наслідками домашнього насильства можуть стикнутись як постраждалі, так і кривдники, і суспільство в цілому. Доцільно було б для загального аналізу розділити наслідки на категорії, такі як: фізичні, психологічні, економічні, правові та соціальні. Так, до розповсюджених фізичних наслідків відносяться:

- синці та забої;
- тілесні ушкодження різного ступеню тяжкості в тому числі ті, що можуть спричинити втрату працездатності;
- інфекційні хвороби та/або хвороби, що передаються статевим шляхом у випадках сексуального насильства.

До психологічних наслідків можна віднести:

- депресію;
- почуття провини;
- нездатність захистити себе;
- суїцидальні наміри;
- занижена самооцінка;
- замкненість;
- перенесення агресії на оточуючих;
- зміна ролі із постраждалого в кривдника в дорослому житті;
- постійні уходи із дому (місця мешкання).

Так, з початку року в Одеській області задокументовано 31 випадок уходів дітей з дому як наслідок конфліктів з родичами.

Зазначені причини та наслідки слід враховувати під час розробки місцевих чи регіональних планів дій заходів, спрямованих на подолання домашнього насильства відносно дітей. На нашу думку, зокрема для вирішення деяких з причин соціального-культурного та психологічного характеру, доцільно було б запровадити школи відповідального батьківства для навчання батьків ненасильницьким методам виховання.

Список використаних джерел:

1. Результати опитування громадської думки з питань насильства стосовно дітей. Грудень 2014 – травень 2015. URL: https://rescentre.org.ua/images/Uploads/Files/statistika_dl/doslidzhenya_nasilstvo.pdf.
2. Olena Kovalova, Maksym Korniienko, Olena Postol. Ensuring of child's dignity as a principle of modern education: Administrative and legal aspects. Asia Life Sciences Supplement 21(2) 2019 - 28 December 2019. P. 341-352.

ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ

Оксана ЖУЛКЕВСЬКА, здобувач вищої освіти «бакалавр» ННІ № 1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: доцент кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук **Людмила ТЕРЕЩЕНКО**

Торгівля людьми – це фактично експлуатація людини з метою наживи та власного збагачення. На превеликий жаль, торгівля людьми не втрачає актуальності і в ХХІ столітті та залишається гострою соціальною проблемою багатьох країн світу.

Жертвами сучасних форм рабства в усьому світі щорічно стають мільйони людей. Торгівля людьми є занадто прибутковим нелегальним бізнесом, тому вербувальники вигадують все нові та нові способи з метою експлуатації людини. Їх жертвами стають малі діти, підлітки, чоловіки та жінки. [2]

Окрім економічних причин, які змушують шукати роботу за кордоном або в різних регіонах своєї країни, важливим фактором, що сприяють торгівлі людьми, є відсутність достовірної інформації про можливості працевлаштування, не знання своїх прав, поширення стереотипів. Існує багато факторів, що сприяють поширенню торгівлі людьми. Держдепартамент США у щорічній доповіді про торгівлю людьми зазначає такі: нестатки, привабливість кращих умов життя в іншому світі, організована злочинність, насильство над жінками та дітьми, дискримінація жінок, збройні конфлікти [1]

Торгівля людьми є дуже прибутковою комерційною справою. У ХХІ столітті це найшвидше зростаюча злочинна індустрія у світі. Це явище сильно впливає на країни, що знаходяться в стані політичної та економічної трансформації або постконфліктного стресу, які в основному і є країнами походження для всесвітнього кримінального процесу торгівлі людьми. [4]

Ця проблема впливає як на економічно розвинені країни призначення, так і на країни транзиту, постачання. Людей, що живуть в скрутних умовах, привертає можливість поліпшення свого життя в багатших і розвиненіших